

**Vlada Crne Gore
Generalni sekretarijat**

**Broj: UP – 8-4/22
Podgorica, 16.02.2022. godine**

Na osnovu čl. 6 i 30 Zakona o slobodnom pristupu informacijama ("Sl.list RCG" br.44/2012 i 30/17), postupajući po zahtjevu NVO Institut alternativa od 17.01.2022. godine, Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore donosi

RJEŠENJE

Dozvoljava se pristup informacijama po zahtjevu NVO Institut alterantiva od 17.01.2022. godine, kojim je tražen pristup informaciji:

- Osnovni sporazum o saradnji Vlade Crne Gore i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) od 15.12.2006. godine;
- Zaključak br. 07-69, donijet na 67. sjednici 41. Vlade Crne Gore, održane 08.03.2018. godine.

Troškova postupka nije bilo.

Obrazloženje

NVO Institut alternativa obratila se zahtjevom od 17.01.2022. godine, kojim je tražena dostava informacije bliže navedene u zahtjevu.

Odlučujući o zahtjevu organ je utvrdio da je u posjedu traženih informacija, te da predmetni zahtjev treba usvojiti.

Shodno prednjem, stekli su se uslovi za primjenu člana 6 Zakona o slobodnom pristupu informacijama, zbog čega je odlučeno kao u dispozitivu rješenja, a na osnovu člana 30 stav 2 istog zakona.

Troškova postupka nije bilo.

**OVLAŠĆENO LICE
ZA GENERALNI SEKRETARIJAT**

Nikola Kandić

Kandić Nikola

PRAVNA POUKA: protiv ovog rješenja može se uložiti žalba Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, u roku od 15 dana od dana prijema istog.

Crna Gora
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

Broj: 344/18-06-1460/1
Podgorica, 28.02.2018. godine

INTERNO

VLADA CRNE GORE
Komisija za ekonomsku politiku i finansijski sistem

Poštovani,

u prilogu dostavljamo Informaciju o projektu "Proširenje kapaciteta na aerodromima Tivat i Podgorica kroz izgradnju privremenih objekata", na razmatranje i usvajanje.

S poštovanjem,

MINISTAR

Osman Nurković

Crna Gora
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

REZIME

Evidentno je da u posljednje dvije godine rast saobraćaja prati značajnija zastupljenost vazduhoplova većeg kapaciteta, što mijenja pretpostavke kada je opsluživanje putnika u pitanju. To znači da je neodrživo ostati pri dosadašnjem konceptu opredjeljenja dva šaltera po letu, već isključivo treba planirati broj šaltera prema kapacitetu vazduhoplova odnosno broju mjesta u putničkoj kabini.

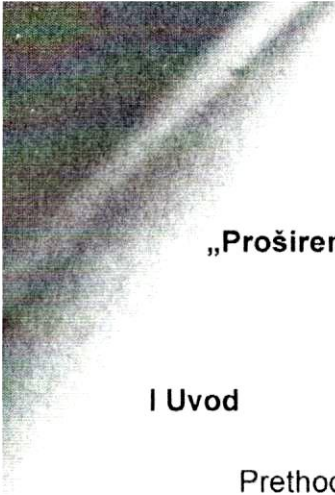
U prethodnoj sezoni evidentiran je i značajan broj problema: nedovoljan broj check-in šaltera za registraciju putnika i ručnog prtljaga, neadekvatan kapacitet čekaonice za odlazeće putnike, uska grla na pristupnoj, pasoškoj i bezbjednosnoj kontroli za odlazeće putnike, manjak adekvatnog prostora za predukcavanje putnika, nedostatak kapaciteta čekaonice za dolazeće putnike, nedovoljan prostor ispred pasoške kontrole u dolascima, nekooperativnost pojedinih kompanija u smislu neprihvatanja predloženog vremena slijetanja/polijetanja od strane aerodromskog preduzeća, uslovljenog navedenim nedostacima.

Aerodromi Crne Gore AD odgovorno su pristupili rješavanju identifikovanih problema, i izrazili spremnost da, isključivo iz sopstvenih izvora, obezbijede preduslove za efikasnije opsluživanje putnika i vazduhoplova na oba crnogorska aerodroma.

Cilj ovog projekta jeste proširenje prostornih kapaciteta aerodroma Podgorica i Tivat, uz njihovo savremeno opremanje, sa namjerom da se stvore preduslovi za valjanu pripremu turističke sezone 2018. godine.

Adekvatan tretman postojećih objekata, uz neophodno urgentno proširenje prostornih kapaciteta i nabavku modernizovanog sistema i opreme, kroz prateći i pravni i institucionalni okvir za dalji razvoj vazdušne dostupnosti Crne Gore po međunarodnim standardima, predstavlja još jednu stepenicu koja doprinosi ekonomskom razvoju Crne Gore.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva dostavlja na razmatranje i usvajanje Informaciju o projektu "Proširenje kapaciteta na aerodromima Tivat i Podgorica kroz izgradnju privremenih objekata", sa predlogom Zaključaka.

Informacija o projektu **„Proširenje kapaciteta na aerodromima Tivat i Podgorica kroz izgradnju** **privremenih objekata “**

I Uvod

Prethodna godina je za akcionarsko društvo Aerodromi Crne Gore u više segmenata bila najuspješnija do sada. Po prvi put od osnivanja aerodromskog preduzeća i preuzimanja oba aerodroma od tadašnjeg JAT-a 2003. godine, oba aerodroma su premašila cifru od milion putnika, u Tivtu još u septembru, a u Podgorici krajem 2017. godine.

Na Aerodromu Podgorica, u periodu 01. januara – 31. decembra opsluženo je 7,529 vazduhoplova, što čini 26% više u odnosu na isti period prošle godine i 1.055.142 putnika što, upoređujući sa prethodnom godinom, predstavlja rast od 21%.

Kada je u pitanju Aerodrom Tivat, u 2017. godini opsluženo je 6.323 vazduhoplova i 1.129.720 putnika. Upoređujući navedene podatke sa istim periodom prethodne godine, zabilježen je rast od 7% kada su vazduhoplovi u pitanju, te 15% u broju opsluženih putnika.

Imajući u vidu da većina avio kompanija već ima definisan plan letjenja za tekuću kalendarsku godinu, najave govore u prilog činjenici da će saobraćajni pokazatelji iz 2017. godine uveliko biti premašeni.

II Analiza stanja i predlog za proširenje kapaciteta aerodroma u Tivtu i Podgorici

Nakon preuzimanja vlasničkih prava nad oba aerodroma 2003. godine, Aerodromi Crne Gore su sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj i Evropskom investicionom bankom zaključili dva ugovora o kreditu kojima je započet program izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije aerodroma u Podgorici i Tivtu.

Pred obnovu crnogorske nezavisnosti 2006. godine, otvoren je novi Aerodrom Podgorica, a početkom juna 2006. godine, puštena je u saobraćaj proširena, rekonstruisana i osavremenjena zgrada putničkog terminala na Aerodromu Tivat.

Urađene analize su pokazale da postojeći kapaciteti nijesu dovoljni za kvalitetno opsluživanje putnika, imajući u vidu da će obim saobraćaja izuzetno rasti, a po postojećim najavama prosječno 15-20% godišnje.

Komponenta 1 Aerodrom Tivat

Kada je u pitanju aerodrom Tivat, dosadašnje najave govore da se očekuje veliki rast sa tržišta država bivšeg SSSR-a, gdje je veliki broj avio kompanija koje već saobraćaju, najavio povećanje broja rotacija i nove destinacije. Nadalje, najavljen je rast saobraćaja avio kompanija iz TUI grupe, kompanije Eurowings – niskobudžetnog prevoznika iz Lufthansa grupe, kao i Israil. Brussels Airlines je potvrdio otpočinjanje letova na liniji Brisel-Tivat od maja mjeseca 2018. godine. Fly Dubai je najavio povećanje broja rotacija sa dvije na tri sedmično, a najavljen je dolazak i novih kompanija, kao što je Malmo Aviation koji bi trebali da lete za Oslo i Geteborg. I Montenegro Airlines najavljuje rast saobraćaja, naročito ka zapadno-evropskim gradovima.

Kapacitet putničkog terminala Aerodroma Tivat je cca 4.100 m². U najopterećenijim mjesecima (u julu i avgustu), na navedenoj površini se opsluži 250.000 putnika, a poređenja radi, u istom periodu na Aerodromu Podgorica, čija terminalna zgrada je veličine 5.500 m², opsluži se 150.000 putnika. Treba imati u vidu da ni vrijeme pružanja usluge korisnicima na ova dva aerodroma nije isto, budući da Aerodrom Tivat nema propisanu proceduru za izvođenje vazduhoplovnih operacija noću, i sa tog aspekta je ograničen sa radnim vremenom od prosječno 13 sati dnevno u ljetnjim mjesecima.

Iz predočenog je evidentno da je Aerodrom Tivat davno prevazišao svoj maksimalni operativni kapacitet, te da dugoročno nije održiv postojeći način funkcionisanja, čak i kad bi se obim saobraćaja zadržao na trenutnom nivou. Takođe, novi bezbjednosni zahtjevi propisani od strane međunarodnih vazduhoplovnih institucija i crnogorskih vazduhoplovnih vlasti ogledaju se kroz povećanje broja uređaja koji se koriste, u prvom redu uvođenje skenera za pristup javnoj zoni aerodroma, kao i broja bezbjednosnih operacija koje treba sprovesti, što će svakako usporiti tokove putnika, budući da se povećava vrijeme bezbjednosne kontrole.

Broj opsluženih putnika u vršnom satu u špicu sezone je preko 650 u prosjeku, najviše 750 u rekordnom satu, a bitno je napomenuti i postojanje potrebe za pružanjem većeg nivoa usluge za putnike VIP i generalne avijacije. Gotovo kompletan kapacitet terminala, u kojem trenutno funkcioniše 12 check-in šaltera, je u funkciji opsluživanja putnika, što je dovelo do minimiziranja komercijalnog prostora (kafeterije, ugostiteljski sadržaji, turističke agencije, free shop, rent-a car), a nedovoljan je i prostor za opslugu prtljaga.

Prema do sad potvrđenim najavama za ljetnju sezonu 2018. godine na aerodromu Tivat se već prepoznaje nedjelja kao najopterećeniji dan sa najmanje 40 rotacija, odnosno 80 operacija slijetanja i polijetanja vazduhoplova, što imajući u vidu kapacitete istih predstavlja potrebu za opsluživanjem preko 12.000 putnika.

U cilju prevazilaženja navedenih problema, predlaže se izgradnja privremenog objekta, površine cca 1300 m², jednostavne konstrukcije, koji bi se mogao staviti u funkciju do početka ljetnje turističke sezone. U navedenom objektu predviđen je prostor za boravak putnika sa šest check-in šaltera, dvije linije KD kontrole, četiri šaltera pasoške kontrole, te dva carinska punkta. U sklopu istog planiran je odlazeći

gejt sa tri izlaza, kao i sortirnica za pripremanje prtljaga za transport. Izgradnjom ovog objekta stvara se preduslov za opsluživanje dodatnih 400 putnika u vršnom satu.

Bitno je napomenuti da u finansijskom smislu građevinski dio objekta nosi do 30% ukupnih troškova, a da je ostatak sredstava predviđen za nabavku neophodne opreme koju je, zavisno od potreba u budućnosti, moguće kasnije dislocirati i u novi objekat, koji će prije ili kasnije morati biti izgrađen.

Vezano za navedenu inicijativu, projektni zadatak je urađen od strane stručnih službi Aerodroma Crne Gore AD, a za dalje projektovanje zadužena je licencirana projektantska firma. Da bi se projekat realizovao, neophodno je izvršiti dopunu Plana objekata privremenog karaktera predloženim objektom na Aerodromu Tivat, što podrazumijeva sljedeće korake:

- Ministar održivog razvoja i turizma donosi Rješenje o imenovanju radne grupe koja će izraditi Izmjenu plana privremenih objekata u zoni morskog dobra za period 2016-2018;
- Neophodno je izvršiti izmjenju plana u grafičkom i tekstualnom dijelu;
- Dostaviti Izmjenu plana na mišljenje opštini Tivat, Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom, Direktoratu za turistički razvoj i standarde (MORT) i Direktoratu za životnu sredinu (MORT);
- Slanje na mišljenje Agenciji za civilno vazduhoplovstvo nije zakonska obaveza, ali bi u konkretnom slučaju bilo dobro poslati zahtjev za mišljenje, kako primjedbe ne bi uslijedile nakon usvajanja izmjena plana i tako onemogućile realizaciju.
- Postupanje po pribavljenim mišljenjima i sugestijama;
- Usvajanje zaključka na Vladi sa verifikacijom;
- Nakon usvajanja Izmjena plana, Aerodromi CG se obraćaju za izdavanje UT uslova za izgradnju privremenog objekta Ministarstvu održivog razvoja i turizma (odnosno JP Morsko dobro, ako do tada bude usvojena Uredba o povjeravanju poslova izdavanja UT uslova za privremene objekte JPMD-u).

II

Komponenta 2 Aerodrom Podgorica

Kada je u pitanju Aerodrom Podgorica, uz tradicionalan postojeći saobraćaj, već postoje najave novih kompanija kao što su Croatia Airlines – obnavljanje linije za Zagreb, kompanije iz TUI grupe (pet novih destinacija), nove destinacije Wizz Air-a (Katovice i Varšava), LOT Polish Airlines – Varšava (linija na dnevnom nivou u periodu ljetnje IATA sezone). Takođe, i od strane nacionalne avio kompanije su najavljene nove destinacije i povećanje broja rotacija na već postojećim za narednu ljetnju sezonu.

Kapacitet Aerodroma Podgorica definisan je za 600 putnika u vršnom satu (dolazećih i odlazećih), što u principu predstavlja opsluživanje tri vazduhoplova u navedenom vremenskom periodu, prosječnog kapaciteta od 100 sjedišta. U periodu januar-oktobar 2017. godine zabilježeno je 107 sati sa preko 600 opsluženih putnika, od kojih je 20 sati bilo sa opterećenjem između 800 i 1200 putnika u vršnom satu.

Evidentno je da u posljednje dvije godine rast saobraćaja prati značajnija zastupljenost vazduhoplova većeg kapaciteta, što mijenja pretpostavke kada je

opsluživanje putnika u pitanju. To znači da je neodrživo ostati pri dosadašnjem konceptu opredjeljenja dva šaltera po letu, već isključivo planirati broj šaltera prema kapacitetu vazduhoplova odnosno broju mjesta u putničkoj kabini.

U prethodnoj sezoni evidentiran je i značajan broj problema: nedovoljan broj check-in šaltera za registraciju putnika i ručnog prtljaga, neadekvatan kapacitet čekaonice za odlazeće putnike, uska grla na pristupnoj, pasoškoj i bezbjednosnoj kontroli za odlazeće putnike, manjak adekvatnog prostora za predukcavanje putnika, nedostatak kapaciteta čekaonice za dolazeće putnike, nedovoljan prostor ispred pasoške kontrole u dolascima, nekooperativnost pojedinih kompanija u smislu neprihvatanja predloženog vremena slijetanja/polijetanja od strane aerodromskog preduzeća, uslovljenog navedenim nedostacima.

Imajući u vidu najave za turističku sezonu 2018. godine, a jasno prepoznajući nedostatke postojećeg kapaciteta, kao ilustraciju potencijalnih problema sa kojima će se Aerodrom Podgorica susresti u narednoj sezoni je primjer avio kompanija iz TUI grupe, koje su, za određene dane već dostavile zahtjeve za obavljanje dva leta u istom periodu, sa vazduhoplovima kapaciteta 189 mjesta, što bez drugog saobraćaja u tom periodu predstavlja potencijalno 378 putnika u dolasku i isto toliko u odlasku.

Ono što je karakteristično za ove letove, kao i letove drugih čarter kompanija je da se radi o organizovanom prevozu putnika do/sa aerodroma, te da su svi putnici na jednom mjestu u istom trenutku, i u tim situacijama kapaciteti Aerodroma Podgorica ne mogu da odgovore zahtjevima putnika. Prema dosad potvrđenim najavama za ljetnju sezonu 2018. godine na aerodromu Podgorica se već prepoznaje nedjelja kao najopterećeniji dan sa 41 rotacijom odnosno 82 operacije slijetanja i polijetanja vazduhoplova, što imajući u vidu kapacitete istih predstavlja potrebu za opsluživanjem cca 12.000 putnika.

Napominjemo da je u proteklom periodu, pa i za tekuću godinu, Aerodrom Podgorica nudio avio kompanijama mogućnost zamjene obavljanja dnevnih operacija noćnim, budući da postoje svi neophodni uslovi za njihovo izvođenje. Međutim, avio prevoznici i tur operatori nijesu pokazali interesovanje za ponuđene termine.

Imajući u vidu navedeno, aerodromsko preduzeće je, na isti način kao u slučaju Aerodroma Tivat, pristupilo izradi analize kapaciteta Aerodroma Podgorica, koja je dala mogućnosti za najbrže prevazilaženje gore navedenih problema, u vidu izgradnje dva privremena objekta, sa južne i sjeverne strane putničkog terminala, i trećeg privremenog objekta uz gejt za putnike VIP i generalne avijacije, na prostoru pored administrativne zgrade.

Dva privremena objekta sa južne i sjeverne strane su planirani kao čekaonice za odlazeće/dolazeće putnike, uz obezbjeđenje dodatnog prostora za sprovođenje pasoške kontrole u dolascima.

Izgradnjom objekta sa sjeverne strane dobija se dodatnih 226 m², što bi kapacitete postojeće čekaonice sa postojećih 750 m² povećalo na 976 m², odnosno za smještaj dodatnih 150-200 odlazećih putnika.

Objekat sa južne strane je zamišljen kao višenamjenski objekat, koji bi se u zavisnosti od potreba saobraćaja koristio kompletno kao prostor za dolazeće ili odlazeće putnike, ili kao objekat za obje grupe putnika. Izgradnjom ovog objekta Aerodrom Podgorica bi dobio novi prostor od 450 m², što bi stvorilo kapacitete za

opsluživanje dodatnih 300-400 putnika. Sa ovim objektom Aerodrom Podgorica bi dobio mogućnost otvaranja još jedne linije za bezbjednosnu kontrolu putnika, čime bi se rasteretila prepoznata uska grla na postojećem prolazu za kontrolu odlazećih putnika.

Treći privremeni objekat imao bi namjenu čekaonice za odlazeće putnike, a postojeći kapaciteti gejta za VIP i generalnu avijaciju bili bi iskorišćeni za registraciju putnika i prtljaga u vidu dva dodatna check-in šaltera i dodatne linije bezbjednosne kontrole, koja se nalazi na ovom gejtu. Planirani kapacitet ovog objekta je 340 m², što otvara mogućnost za opsluživanje dodatnih 220 odlazećih putnika.

Predložena izgradnja navedinih objekata doprinijela bi, ne samo povećanju broja vazduhoplova koje bi Aerodrom Podgorica bio u mogućnosti da opsluži u vršnom satu, već bi se u isto vrijeme podigao nivo kvaliteta usluge koja se pruža putnicima, koji je usljed objektivnih ograničenja, nažalost, povremeno bio nezavidan. Na osnovu dosadašnjeg iskustva koje je pokazalo da je teško očekivati da avio kompanije u potpunosti prihvate sve naše predloge, te usljed želje da maksimalno izađemo u susret zahtjevima prevoznika koji saobraćaju ka Podgorici, javila se potreba za prelaznim rješenjem, u vidu izgradnje dodatnih kapaciteta.

Za predmetne objekte takođe je pripremljen projektni zadatak i Idejno rješenje za Aerodrom Podgorica, na osnovu kojeg se Aerodromi Crne Gore AD obraćaju Sekretarijatu za komunalne poslove i saobraćaj koji izdaje odobrenje za postavljanje privremenih objekata.

III Cilj i rezultat projekta

Aerodromi Crne Gore AD odgovorno su pristupili rješavanju identifikovanih problema, i izrazili spremnost da, isključivo iz sopstvenih izvora, obezbijede preduslove za efikasnije opsluživanje putnika i vazduhoplova na oba crnogorska aerodroma.

Cilj ovog projekta jeste proširenje prostornih kapaciteta aerodroma Podgorica i Tivat, uz njihovo savremeno opremanje, sa namjerom da se stvore preduslovi za valjanu pripremu turističke sezone 2018. godine.

Adekvatan tretman postojećih objekata, uz neophodno urgentno proširenje prostornih kapaciteta i nabavku modernizovanog sistema i opreme, kroz prateći i pravni i institucionalni okvir za dalji razvoj vazdušne dostupnosti Crne Gore po međunarodnim standardima, predstavlja još jednu stepenicu koja doprinosi ekonomskom razvoju Crne Gore.

Potrebno je naglasiti da je na osnovu međunarodnih propisa za aerodrome potrebno planirati i uspostavljanje sistema energetskeg menadžmenta, što je još jedan razlog više da se pristupi proširenju prostornih kapaciteta što hitnije, kako bi se u budućnosti, mogla planirati i karbonska sertifikacija aerodroma.

iv Aktivnosti na projektu

Komponenta 1 Izrada tehničke dokumentacije

Prva aktivnost se odnosi na pripremu neophodnih inputa i dokumentacije za izradu tehničke dokumentacije za proširenje prostornih kapaciteta, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim standardima.

Imajući u vidu činjenicu da su Aerodromi CG već započeli proces pribavljanja odobrenja za postavljanje privremenih objekata na aerodromu u Podgorici, a na osnovu urađenog idejnog rješenja, prva aktivnost u okviru ove komponente biće izrada glavnog projekta i revizija projektne dokumentacije, uz pribavljanje svih neophodnih saglasnosti (kao i saglasnost glavnog državnog arhitekta), kako bi se stvorili preduslovi za postavljanje privremenih objekata na aerodromu u Podgorici. Za ovu aktivnosti su odgovorni Aerodromi CG koji će, po završetku neophodnih procedura, revidovan glavni projekat dostaviti kancelariji UNDP, kako bi ista mogla da objavi poziv za dostavljanje ponuda za izvođenje planiranih radova.

U cilju realizacije aktivnosti vezanih za ovu komponentu, konstituisaće se Upravni odbor projekta, koji će uz angažovanje potrebnih stručnih lica za ovu vrstu objekata, rukovoditi procesom izrade tehničke dokumentacije za proširenje kapaciteta aerodroma Tivat, na osnovu dostavljenih urbanističkih uslova i uz prethodnu pripremu svih potrebnih podloga (geodetsko snimanje, ispitivanje statičke stabilnosti postojećih objekata, energetski pregled postojećih objekata, priprema potrebnih elaborata i izvještaja o procjeni uticaja na životnu sredinu, te ostalih neophodnih studija). Dostavljanje urbanističkih uslova i projektnog zadatka je obaveza Aerodroma CG.

Imajući na umu relativno kratke rokove za realizaciju cjelokupnog projekta, a u susret ljetnjoj turističkoj sezoni 2018., neophodno je napomenuti da se ostale komponente realizacijski u velikoj mjeri preklapaju, te će se maksimalno koristiti do sada okončane interne procedure, kao i relevantna tehnička dokumentacija koju će Aerodromi CG dostaviti UNDP odmah po potpisivanju finansijskog sporazuma između UNDP i Aerodroma CG.

Komponenta 2 Upravljanje građenjem

Već u prvom kvartalu 2018. godine pristupiće se objavi tendera za izvođenje radova na izgradnji novih privremenih objekata, kako bi se prostorni kapaciteti proširili i u što kraćem roku novi prostor opremio, a zatim i pustio u upotrebu. Preduslov za objavu tendera od strane kancelarije UNDP jeste dostava revidovanog glavnog projekta privremenih objekata na aerodromu Podgorica i odobrenje nadležnog Sekretarijata Glavnog Grada za njihovo postavljanje; kao i revidovan glavni projekat i odobrenje Ministarstva održivog razvoja i turizma i/ili JP Morsko dobro, za postavljanje privremenog objekta na aerodromu Tivat.

Upravni odbor projekta posredstvom projektnog tima UNDP pratiće izvođenje radova uz projektantski nadzor, a glavni odgovorni nadzor biće angažovan u skladu

sa nacionalnim zakonodavstvom prije početka izvođenja radova, a u cilju njihovog praćenja na dnevnom nivou.

Komponenta 3 Nabavka opreme

Nabavka opreme i opremanje novih prostornih kapaciteta kao i adaptacija postojećih objekata na aerodromu Tivat i Podgorica, biće urađena na osnovu pripremljenih tehničkih specifikacija i prepoznatih potreba za funkcionalna proširenja objekta definisana kroz tehničku dokumentaciju.

Tehničke specifikacije će prije objave tendera biti detaljno provjerene od strane angažovanog eksperta, koji će raditi i stručnu evaluaciju pristiglih ponuda. Bitno je napomenuti i ulogu Agencije za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore, koja treba da odobri nabavku planirane opreme, pošto je Crna Gora kao članica relevantnih međunarodnih vazduhopovnih organizacija u obavezi da poštuje propisane standarde.

Preliminarni pregled tehničke specifikacije opreme koju je potrebno nabaviti za aerodrom Tivat je dat u sljedećoj tabeli:

Oprema za privremeni objekat A/P Tivat	Količina
Rendgen za kontrolu predatog (odvojenog) prtljaga sa dva generatora	2
Rendgen za kontrolu ručnog prtljaga	2
Metal-detektorska vrata	2
Uređaj za kontrolu tragova eksploziva	2
Uređaj za kontrolu tečnosti	1
Uređaj za kontrolu obuće	3
BHS-sistem traka za transport prtljaga	1
Klupe za sjedenje – trosjedi	60 trosjeda
Pultovi za carinsku, pristupnu i kontrolu na izlazu	8
Šalteri za pasošku kontrolu	2
Šalteri za registraciju putnika (pultovi)	6
DCS oprema (za šest šaltera i šest izlaza)	12
Vaga za vangabaritni prtljag	1
FIDS monitori	11
Razglas	
Sistem video-nadzora, sistem za dojavu požara i protiv-provalni sistem	1

Preliminarni pregled tehničke specifikacije opreme koju je potrebno nabaviti za aerodrom Podgorica je dat u sljedećoj tabeli:

Oprema za privremeni objekat A/P Podgorica	Količina
Rendgen za kontrolu odvojenog prtljaga sa dva generator	2
Rendgen za kontrolu ručnog prtljaga	2
Metal-detektorska vrata	1
Uređaj za kontrolu tragova eksploziva	2
Uređaj za kontrolu tečnosti	2
Uređaj za kontrolu obuće	2
Klupe za sjedenje – trosjedi	80 trosjeda
Pultovi za carinsku, pristupnu i kontrolu na izlazu	10
Šalteri za pasošku kontrolu	3

Komponenta 4 Uspostavljanje sistema energetskog menadžmenta aerodroma Tivat i Podgorica

Postoji nekoliko međunarodnih standarda koji su implementirani na eropskim aerodromima u cilju upravljanja performansama zaštite životne sredine. To su:

- ISO 14001: Environmental Management Systems
- ISO 50001: Energy Management Systems
- EU EMAS: EU Eco-Management and Audit Scheme

Određeni broj aerodroma je usaglašen sa ovim standardima, ali nije zvanično sertifikovan ili je u početnim fazama sertifikacionog procesa. Ovi aerodromi najčešće imaju ISO 9001 Quality Management Systems.

Zahtjevi za sistem menadžmenta energije se sastoje iz sljedećih grupa: 1) Opšti zahtjevi, 2) Odgovornost rukovodstva, 3) Energetska politika, 4) Planiranje (energetski profil-status organizacionih energetskih performansi; energetska osnova – kvantitativna referenca koja služi za poređenje energetskih performansi), 5) Implementacija i funkcionisanje, 6) Praćenje performansi, 7) Preispitivanje sistema menadžmenta energije od strane rukovodstva.

Mjere energetske efikasnosti koje se sugerišu u postupku usaglašavanja odnose se na:

- korišćenje energetski efikasnih uređaja za grijanje i hlađenje;
- poboljšanje izolacionih svojstava objekta;
- korišćenje solarnih sistema za zagrijavanje potrošnih voda;
- korišćenje rasvjete sa manjom potrošnjom energije;
- rekuperaciju otpadne toplote;
- i preko 80 drugih mjera kojima se ostvaruje ušteda energije.

U cilju ispunjavanja svih obaveza koje su preduslov za proces karbonske sertifikacije, biće izrađen informacioni sistem energetskog menadžmenta, i energetski pregled objekta kako bi se precizirale mjere energetske efikasnosti koje su sugerisane.

Program karbonske sertifikacije aerodroma je pokrenut 2009. godine od strane Međunarodnog savjeta aerodroma Evrope (ACI) a sada se primjenjuje na globalnom nivou. Program se sastoji iz četiri nivoa sertifikacije (i) Mapiranje, (ii) Redukcija, (iii) Optimizacija i (iv) Neutralnost.

Na svakom nivou se povećavaju zahtjevi smanjenja emisija koje su pod kontrolom aerodroma i smanjenja emisija od strane ostalih subjekata koji posluju na aerodromu, kao i obaveze po pitanju upravljanja emisijom CO2.

Tipične mjere smanjenja CO2 koje se preduzimaju od strane aerodroma uključuju: optimalnu upotrebu energije, zamjenu konvencionalne zemaljske opreme ekvivalentima koji rade na struju i upotrebu efikasnijeg osvjetljenja.

V Vremenski okvir za realizaciju projekta

Priprema neophodnih inputa i dokumentacije i izrada projekata u cilju proširenja kapaciteta aerodroma u Tivtu i Podgorici kroz izgradnju privremenih objekata je planirana tokom februara i marta tekuće godine.

Realizacija ovih projektnih aktivnosti se planira na period od godinu dana (okvirno od 01.03.2018. do 01.03.2019. godine). Na sljedećem dijagramu predstavljena je procjena potrebnog vremena po mjesecima:

Aktivnosti	03/ 18	04/ 18	05/ 18	06/ 18	07/ 18	08/ 18	09/ 18	10/ 18	11/ 18	12/ 18	01/ 19	02/ 19	03/ 19
1.1 Objava tendera za izradu projektne dokumentacije za Tivat	■												
1.2. Izrada glavnog projekta za Tivat	■	■											
1.3. Objava tendera za izvođenje radova, odabir ponuđača PG i TV		■	■										
1.4. Objava tendera za nabavku opreme za nove objekte i nabavka opreme	■	■	■										
2.1. Izvođenje radova na proširenju prostornih kapaciteta aerodrome Podgorica			■	■	■								
2.2. Izvođenje radova na proširenju prostornih kapaciteta aerodrome Tivat			■	■	■								
3.1. Opremanje novih objekata i puštanje u rad				■	■	■							
3.2. Tehnički prijem objekata													
4.1 Proces karbonske sertifikacije aerodroma													
4.2. Uspostavljanje sistema energetskog menadžmenta aerodroma Tivat i Podgorica													

VI Budžet za realizaciju projekta

U narednoj tabeli data je radna verzija ukupnog budžeta projekta za period 2018 - 2019 koji je organizovan po pojedinačnim komponentama:

OPIS		PROCJENA TROŠKOVA U EURIMA
1	Izrada tehničke dokumentacije za adaptaciju i rekonstrukciju objekata Aerodroma CG i izgradnju privremenog objekata Tivtu	32,500.00
2	Konsultantske usluge, projekti i predhodne studije: geodetska snimanja, analize, studije i izrada neophodnih elaborata statičke sigurnosti, elaborata vezanih za procjene uticaja na životnu sredinu, terenski rad i sl.	45,000.00
3	Usluge kompanija za reviziju tehničke dokumentacije za aerodrome u Tivtu	11,500.00
4	Usluge konsultanata za karbonsku serifikaciju aerodroma, energetske preglede objekata i izradu informacionog sistema energetskeg menadžmenta	98,000.00
5	Usluge kompanija za izvođenje radova na adaptaciji i rekonstrukciji aerodroma, kao i izgradnji novih privremenih objekata na aerodromima u Podgorici	681,250.00
6	Usluge kompanija za izvođenje radova na adaptaciji i rekonstrukciji aerodroma, kao i izgradnji novih privremenih objekata na aerodromima u Tivtu	689,700.00
7	Usluge projektantskog nadzora i glavnog nadzornog organa za aerodrome Podgorica i Tivat	36,000.00
8	Usluge kompanija za tehnički prijem objekata u Podgorici i Tivtu	22,000.00
9	Nabavka opreme, instalacija i održavanje sistema za aerodrom Tivat	1,226,582.00
10	Nabavka opreme, instalacija i održavanje sistema za aerodrom Podgorica	807,184.00
Sub total 1		3,649,716.00
11	Ostali troškovi 4% (transakcioni troškovi; troškovi podrške upravljanju projektom, kao i vezani kancelarijski, putni i drugi troškovi)	145,989.00
Sub total 2		3,795,705.00
12	UNDP GMS fee 3%	113,871.00
TOTAL (EUR):		3,909,576.00

VII Upravljanje projektom

Projekat bi imao Upravni odbor, sastavljen od predstavnika Vlade Crne Gore, Aerodroma Crne Gore AD i predstavnika UNDP-a, čije nadležnosti bi obuhvatale:

- Staranje da se ciljevi projekta ostvare;
- Donošenje odluka u pogledu implementacije pojedinih faza projekta;
- Davanje sugestija i smjernica Projektom timu UNDP
- Staranje da relevantni učesnici budu aktivno uključeni u implementaciju projekta;
- Nadziranje osiguranja kvaliteta projekta;

- Predstavljanje i afirmisanje rezultata projekta.

U domenu implementacije, UNDP bi formirao **projektni tim**.

Da bi UNDP mogao početi sa implementacijom, neophodno će biti da Aerodromi Crne Gore AD dobiju ovlaštenje Vlade da potpišu odgovarajući Sporazum o finansiranju projekta sa Programom Ujedinjenih nacija.

Nosilac projekta bi bili Aerodromi Crne Gore AD, dok je za direktne aspekte implementacije zadužen UNDP.

Napomena: (Pravni osnov za korišćenje sredstava Vlade Crne Gore od strane UNDP je sadržan u Standardnom Osnovnom Sporazumu o pomoći između UNDP i Vlade Crne Gore potpisanog 2006. godine. Dodatno, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama ("Službeni list Crne Gore", br. 042/17 od 30.06.2017) predviđa u članu 3, stav 1, da se nabavke koje se sprovode po posebnom postupku međunarodne organizacije, na osnovu međunarodnog sporazuma ili ugovora sa tom međunarodnom organizacijom izuzimaju od primjene Zakona o javnim nabavkama).

VII Monitoring i evaluacija projekta

UNDP je uveo upravljanje na bazi rezultata koje predstavlja takav pristup poslovnom menadžmentu u kojem se sistematski mjeri i poboljšava učinak na nivou razvojnih ciljeva i rezultata. U tom smislu, praćenje i evaluacija su ključni faktori za poboljšanje učinka i postizanje rezultata. Praćenje i evaluacija vrše se putem analize rezultata zasnovanih na kvantitativnim i kvalitativnim pokazateljima navedenim u okviru očekivanih programskih rezultata i tabeli raspodjele budžeta.

Upravni odbor će definisati ključne kontrolne tačke projekta, a Projektni tim će biti zadužen za izradu redovnih izvještaja o statusu realizacije projekta.

Imajući u vidu iznijeto, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva predlaže da Vlada Crne Gore donese sljedeće Zaključke:

1. Vlada je usvojila Informaciju o projektu „Proširenje kapaciteta Aerodroma Crne Gore kroz izgradnju i stavljanje u funkciju privremenih objekata na aerodromima Tivat i Podgorica“.
2. Vlada je ovlastila izvršnog direktora AD "Aerodromi Crne Gore" Danila Orlandića da pristupi pregovorima u cilju usaglašavanja teksta predloga Sporazuma o finansiranju projekta "Proširenje kapaciteta Aerodroma Crne Gore kroz izgradnju i stavljanje u funkciju privremenih objekata na aerodromima Tivat i Podgorica" između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Aerodroma Crne Gore AD, iz sredstava Aerodroma Crne Gore AD, do iznosa predviđenog budžetom projekta od 3,909,576.00 eura.

3. Vlada je saglasna da u predlogu Sporazuma o finansiranju projekta "Proširenje kapaciteta Aerodroma Crne Gore kroz izgradnju i stavljanje u funkciju privremenih objekata na aerodromima Tivat i Podgorica", u cilju upravljanja projektom bude definisan Upravni odbor sastavljen od predstavnika Vlade Crne Gore, Aerodroma Crne Gore AD i predstavnika UNDP-a.

4. Zadužuje se Ministarstvo održivog razvoja i turizma da sprovede proceduru izmjena i dopuna Plana privremenih objekata za obalno područje u zoni morskog dobra.

5. Zadužuju se Uprava policije i Uprava carina da planiraju optimalan broj službenika za potrebe aerodroma tokom turističke sezone.

6. Zadužuje se Ministarstvo saobraćaja i pomorstva da usaglašeni tekst predloga Sporazuma o finansiranju projekta "Proširenje kapaciteta Aerodroma Crne Gore kroz izgradnju i stavljanje u funkciju privremenih objekata na aerodromima Tivat i Podgorica" između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Aerodroma Crne Gore AD, dostavi Vladi na razmatranje radi davanja saglasnosti, prije potpisivanja Sporazuma.

S poštovanjem,

MINISTAR

Osman Nurković
